

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**Міжнародна науково-практична конференція
«Перспективи розвитку суспільно-гуманітарних наук
в умовах євро інтеграції»**

11-12 квітня 2024 року

Біла Церква
2024

засвоєння навчального матеріалу, сприяють саморозвитку й мобільності студентів. Ефективність упровадження комплексу новітніх форм і методів у викладацькій діяльності педагога залежить, окрім усього, від усвідомлення доцільності їхнього поєднання та відповідності дидактичним завданням.

Список використаних джерел:

1. Використання Інтернет-ресурсів на уроках англійської мови. URL: <http://webtechnologiesv.blogspot.com/2017/10/blog-post.html> (дата зверення 31.03.2024).
2. Майя Карпушина, Іванна Шумило. Використання інтернет-платформ у навчанні іноземної мови. URL: <https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/d27b4789-1142-43f4-9faf-6922c672b230/content> (дата зверення 25.03.2024).
<https://wordwall.net/uk/about>
3. <http://english-bird.ru/memorizing-using-anki/>

УДК 81'25:581.2

ПЕРЕКЛАД НОВОСТВОРЕНИХ ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ

Велика К. І.,

асистент кафедри іноземних мов

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

Ярмола О. В.,

кандидат філософських наук,

доцент кафедри філософських та політичних наук

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

Анотація. Розглядаються способи пошуку термінів-відповідників у науково-технічних текстах для адекватного перекладу. Правильність перекладу новостворених термінів залежить від вірного визначення значення поняття у контексті. У випадку відсутності перекладу новостворених понять у словнику, перекладач самостійно створює терміни-відповідники згідно стандарту ISO 704.

Ключові слова: термін, науково-технічний текст, терміносистема, адекватність перекладу.

Відкриття в усіх сферах людської діяльності є безупинним явищем, що спричиняє виникнення і створення нових понять та термінів. У зв'язку із цим процесом, термінотворення є безмежним і спонукає перекладознавство до постійного розвитку, шляхів пошуку перекладності новостворених понять і термінів. Існують класичні методи перекладу термінів, але проблематика перекладу новостворених термінів й досі залишається актуальною.

Спираючись на розвиток сучасної світової науки, науковці зацікавленні у перекладі науково-технічних текстів адже бажають залишатися обізнаними у своїй сфері діяльності, володіти інформацією, розуміти значення новітніх понять і вірно застосовувати їх у рідній мові. Оскільки є потреба у перекладі науково-технічних текстів, у свою чергу, перед перекладознавством виникають нові завдання у пошуку шляхів розв'язання актуальних проблем перекладу новостворених термінів: cloud computing, cloud technology, cyber space, cyber security, podcast, computer apps та ін.

Мета даної роботи полягає у аналізі процесу сучасного термінотворення, пошуку нових способів перекладу новоутворених термінів та понять.

Перекладознавство не стоїть на місці і постійно розвивається паралельно з стрімкою еволюцією науки. Особливостями перекладу науково-технічних термінів займаються науковці і цій тематиці присвячено багато публікацій. Доречно згадати таких науковців як: Карабан В., Білозерська Л., Єфименко Т., Девіцька А., Фурт Д., Кияк Т., Ковтун О., Корбут О., Богдар О., Кучман І., Мостовий М., Абабілова Н. і багато ін.

Досліджуються також новітні тенденції сучасного термінотворення, зокрема: конверсія, запозичення, термінологізація, транстермінологізація. Конверсія

більше притаманна англійській мові і характеризується зміною частини мови самого терміна-слова. Бідненко Н. зазначає, що прослідковуються і такі терміни, які змінюють своє семантичне значення [1].

Однак терміном вважають те слово, яке зберігає свою винятковість за змістом та значенням і належить до терміносистеми певної галузі науки. Наприклад, *electric current* – електричний струм, *power plant* – електростанція, *plant growth* – ріст рослини, *tree longevity* – довголіття дерева, *grey mold* – сіра цвіль, *powdery mildew* – борошниста роса, *annual rings* – річні кільця росту дерева.

Вивчення різних терміносистем в різних галузях науки показують, що все ж таки відбувається взаємодія між термінологією і загальною системою мови.

Ще одним фактором, що ускладнює процес перекладу термінів, є полісемія та синонімія термінологічних одиниць. Не можна не погодитись із Сливка Л., що полісемічні терміни викликають непорозуміння при перекладі науково-технічних текстів [4].

Науковці також використовують синонімічний ряд термінів для позначення одного і того ж поняття: *stink bug*, *shield bug*, *sun pest*.

Можна зазначити такі слова, які у різній комбінації і контексті утворюють терміни-словосполучення (омонімія термінів) і перекладаються по різному: *current* (*electric current* і *current activity*), *matter* (*vegetable matter* і *solid matter*), *solution* (*equation solution* і *oral solution*), *virus* (*computer virus* і *plant virus*), *bill* (*electricity bill* і *legislative bill*).

Якщо звертатись до класичної методики перекладу, то першочергово здійснюється повний аналіз тексту: визначається тематика, галузь науки, стилістика, терміни-слова, терміни-словосполучення у поданому контексті, відбувається пошук еквіваленту у термінологічному галузевому словнику [2].

При відсутності терміна-відповідника у словнику застосовують наступні способи: калькування, транскодування, описовий переклад (опис значення поняття).

Карабан В. визначає ще один вид авторських термінів-новоутворень, які в оригінальному тексті подаються в лапках. Авторські терміни, що є неологізмами, метафорами чи запозичені з іншої галузі з іронічним контекстом перекладаються відповідним існуючим еквівалентом мови перекладу у лапках [3, с.320].

Складнощі виникають не лише із авторськими термінами, а й при роботі із патентами, які містять описи винаходів. Перед перекладачем виникає завдання самостійно створити нові терміни-відповідники для нових понять мови перекладу у патентах відповідно до стандарту ISO 704, який був запропонований Міжнародною організацією зі стандартизації (ISO) [5].

Ватро зазначити основні принципи стандарту утворення термінів: відповідність мовним нормам, прозорість, мовна економія, узгодженість, доречність, словотворча здатність, надання переваги рідній мові [5].

Провівши аналіз новостворених термінів, стає помітним той факт, що науковці віддають перевагу запозиченням, ігноруючи норми рідної мови. Вітчизняні діячі науки все частіше застосовують іншомовні терміни, але в українській мові існують свої відповідники.

Отже, процес термінотворення в будь-якій галузі науки і техніки потребує ретельної роботи і співпраці різних спеціалістів. Науковці та лексикографи повинні працювати у тісній взаємодії для роботи над новоствореними термінами, структуруванням різних терміносистем, створенням термінологічних словників, збагачуючи мову науки. Це важливо тому, що основним інструментом перекладу є термінологічні словники. За відсутності термінів-відповідників перекладачі змушені звертатись до наукових праць у пошуках еквівалентів.

Список використаних джерел:

1. Бідненко Н. Новітні тенденції сучасного термінотворення. URL: https://confcontact.com/2013_06_07/6_Bidnenko.html.

2. Білозерська Л.П., Возненко Н.В., Радецька С. В. Термінологія та переклад: навч. посібник для студентів філологічного напрямку підготовки. Вінниця: Нова книга, 2010. 232 с.
3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
4. Сливка Л.З. Особливості перекладу науково-технічної термінології з англійської мови на українську. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/27/part_3/27.pdf.
5. Як створювати нові терміни. URL: <https://profpereklad.ua/jak-stvorjuvati-novi-termini/>.

UDC 81'25

SCIENTIFIC AND TECHNICAL TRANSLATION AS A GOOD PROSPECTS CAREER

Mykhailenko O.

PhD in Philology,

*Associate Professor, Associate Professor for the Department of
Romano-German Philology and Translation*

Bila Tserkva National Agrarian University

Bila Tserkva, Ukraine

Abstract. There have been analysed various motivating factors for starting a career in scientific and technical translation. Briefly outlined were the major competences of a professional translator in the domains of science and technology.

Keywords: scientific text, technical text, scientific and technical translation, translation studies, translation competence.

ЗМІСТ

Секція 1 Нові парадигми та напрямки досліджень філософських, політологічних, історичних наук у світовому просторі

Мельник Л.М. Феномен війни і миру у філософських поглядах Томаса Гоббса.....	6
Пасічник Н.С. Деколонізація та дерусифікація – головні тренди політики пам'яті на сучасному етапі.....	8
Грек І.М. Поняття «грумада» у працях Михайла Павлика.....	14
Ордіна Л.Л. Проблеми соціокультурної адаптації особистості в умовах російсько-української війни.....	16
Горкава В.В., Баштанник О.В. Аналіз ролі жінок у політиці та в інституціях влади на прикладі сучасної України.....	19
Росавіцький О.О. Парадигма історії, як виклик сьогоденню.....	23
Фесенко Г.Г. Ландшафт голокосту: актуальні підходи дослідження.....	26

Секція 2 Тенденції та сучасні виклики галузевих юридичних наук та правових практик в умовах євро інтеграції

Ковальчук І.В. Процес глобалізації як фактор становлення політико-правової свідомості особистості.....	30
Бровко Н.І. До питання євроінтеграційних процесів побудови громадянського суспільства в Україні.....	33
Тимошук О.Г. Правове регулювання та розвиток суспільства: забезпечення захисту прав і свобод громадян в Україні в умовах євроінтеграції.....	37
Терещук М.М. Конституційно-правовий статус Президента в парламентсько-президентських республіках Європи.....	40
Линник Т.В. Проблеми нормотворчої техніки в Україні.....	43
Добренька Н.В. Практичні та теоретичні аспекти інформаційної війни в Україні.....	47
Баштанник О.В. The concept of state capacity in modern scientific discourse of governing.....	51
Поляруш-Сафроненко С.О. Конституційні права дітей-жителів об'єднаних територіальних громад в період військової агресії та гарантії їх реалізації.....	54
Скороход О.В., Домбровська О.В. Інформатизація місцевого самоврядування як засіб прискорення подолання наслідків російської агресії.....	59
Макарчук В.В. Використання правоохоронними органами технічних засобів для здійснення спостереження з метою забезпечення національної безпеки і оборони.....	64
Сокиринська О.А. Застосування норм міжнародного гуманітарного права під час «нових» конфліктів.....	67
Prisac A.V. Definition of general competence in the legal literature of Romania.....	70
Сидоренко В.В. Окремі проблемні аспекти реалізації права на екстрену медичну допомогу в умовах адаптації національного законодавства до стандартів ЄС.....	74
Ломакіна І.Ю. Соціальна політика в гуманітарному знанні Європи і соціальний вимір європейської інтеграції : остання третина ХХ ст.	78
Пахомова А.О. Світовий досвід розвитку системи комерціалізації технологій в університетах.....	82
Кашинцева О.Ю. Інтелектуальна власність в Україні: виклики війни, перспективи членства в ЄС та НАТО.....	85
Яковець І.С. Роль ТРІПС плюс у доступі до лікування.....	90
Чомахашвілі О.Ш. Фармацевтична незалежність України: ретроспективний огляд.....	95
Пономарьова О.О. Деякі аспекти захисту конфіденційної інформації сенситивних груп пацієнтів у клінічних випробуваннях.....	98

Столбецька С.Б. Роль граматичних конструкцій у викладанні французької мови за професійним спрямуванням.....	214
Зелінська В.А. Комунікативні бар'єри у вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням.....	218
Береговенко Н.С. Поняття категорії оцінки в сучасному мовознавстві.....	222
Тарасюк А.М. Генеративний підхід аналізу структури речення.....	227
Біліченко А.М. Використання інтернет-ресурсів у вивченні іноземної мови.....	231
Велика К.І., Ярмова О.В. Переклад новостворених термінів та понять.....	234
Михайленко О. Scientific and technical translation as a good prospects career.....	238
Резнік В.Г. Мовна політика Німеччини щодо українських біженців: проблеми та шляхи їх вирішення.....	241

Секція 4 Сучасні вектори євро інтеграційного розвитку психологічної освіти та науки

Булгакова Т.М., Жукова Г.В. Вплив інформатизації на трансформацію освітніх цінностей.....	245
Коржук В.В., Гуменюк О.Г. Мотивація діяльності особистості як шлях до досягнення успіху.....	248
Ляшенко М.М., Гуменюк О.Г. Адаптація підлітків до навчання.....	251
Клочко А.О. Розвиток емоційної стійкості особистості в умовах конфлікту.....	255
Скуловатова О.В. Віддалена робота в умовах воєнного стану: виклики для психічного здоров'я особистості.....	258
Хомчук О.П. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників.....	261
Березюк Т.П. Роль емпатії у контексті євроінтеграції для психологічної освіти.....	264
Беспятюк В.М., Гуменюк О.Г. Нервова булімія – проблема ХХІ століття.....	268
Пономаренко Т.І. Гендерні особливості впливу війни на психічне здоров'я студентів.....	271

Секція 5 Виклики та актуальні питання суспільно-гуманітарних наук в умовах сьогодення

Мірошниченко І.С., Кульбашна І.С. Особливості організації управління персоналом в умовах дії воєнного стану.....	275
Амізян А.А. Європейський досвід державного регулювання медичного туризму.....	279
Кулікова С.В. Project-oriented management of socio-cultural space.....	283
Стець А.Ю., Гуменюк О.Г. Дофамінова залежність.....	286
Кір'як В.С., Тріщук О.В. Читацький попит на книгу в умовах воєнного стану.....	290
Трофіменко В.О. Фізична активність як визначальний чинник здоров'я здобувачів освіти.....	294
Дудник О.К. Альтернативні способи вирішення спортивних спорів в Україні.....	297